

Gianna Molinari

Tady je ještě všechno možné

Z německého originálu přeložila Marta Eich

Na jednom ostrově žije zvířátko, které ještě nikdy nikdo neviděl. Vydali se tam badatelé a tu senzaci objevili. Chytili zvířátko do sítě a vložili ho do sklenice s otvory ve víku. Večer vypili spoustu šampaňského na výjimečnost svého objevu, na úspěšný odchyt zvířátka a na to, že ho před nimi ještě nikdo nespapal. Byli plni radosti a pýchy a opojeni pocitem, že mají podíl na dění světového významu. Druhý den ráno se probudili s kocovinou a dali hlavy dohromady, aby se poradili, jak zvířátko pojmenovat. Přitom všichni z přítomných uvažovali o svém vlastním jménu. Už dlouho a často snili o tom, že nějaké takové zvířátko s tenoučkýma nožkami, s drobnými a elegantními křídélky pojmenují po sobě. A že své jméno uvidí v odborných publikacích pod obrázkem zvířátka. Badatelky a badatelé se dohodli, že se musí na zvířátko ještě jednou podívat, aby mohli vymyslet to nejvhodnější ze všech vhodných jmen. A tehdy, onoho rána na ostrově, se rozplynul ne jeden sen: Otvory ve víku byly asi příliš velké a zvířátko dokázalo nějakým způsobem uniknout.

Můj přijímací pohovor probíhal v tovární kantýně. Šéf seděl u jednoho ze čtvercových stolů, před ním stál hrnek čaje. Z hrnku se kouřilo. Podala jsem šéfovi ruku a představila jsem se. Také se představil a zeptal se mě, jestli už jsem někdy pracovala jako noční hlídačka. Přikývla jsem a dodala, že jsem často v noci vzhůru, že to pro mě nebude problém, že jsem velice pozorná a spolehlivá a že bych tu práci chtěla dělat.

Bydlíte ve městě, zeptal se, napil se čaje a podíval se na mě přes okraj hrnku.

Nebyla by možnost ubytování v areálu továrny, třeba v nějakém bytě pro zaměstnance, nejsem náročná, stačí něco malého.

Jestli si prý nechci hledat podnájem ve městě, není to tak daleko, namítl šéf. A jak bych si takový byt pro zaměstnance představovala a jestli jsem se neporozhlédla, tady už moc zaměstnanců není a byty tu ani nikdy nebyly. Jestli ale budu chtít, mohla bych se nastěhovat do prázdné haly, elektřina a voda jsou tam zavedené, na patře je i sprcha a záchod, ale nejspíš tam bude zima, žádný luxus, luxus to v žádném případě není, ale můžu se tam jít podívat, ohledně nájemného a dalších věcí se prý už dohodneme.

Stěhuji se do haly, která se nachází v prvním patře budovy ve tvaru písmene L. Vedle haly a pod ní jsou další prostory. Budova stojí v areálu továrny a je její součástí. Naproti budově se nachází výrobní hala; mnohem větší, mnohem vyšší. Za výrobní halou jsou další dvě haly, ještě jedna na výrobu a jedna skladištní.

Továrna leží nedaleko malého města. V něm bydlí zbylá hrstka zaměstnanců, kteří v továrně ještě pracují. Kolem továrny se táhnou pole, ještě dál se nachází letiště. Z okna vidím přistávat a startovat letadla.

Možná je místnost malá na to, aby se dala označovat za halu. Já jí tak ale říkám. Ještě nikdo předtím tu nebydlel. Jsem první obyvatelkou haly.

Když v noci ležím v posteli a dívám se do stropu, občas si připadám jako v břiše velryby.

Pokouším se rozeznávat důležité od nedůležitého. Co je důležité? Stín ptáka kroužící po podlaze haly, nebo samotný pták, kterého nemůžu ze svého místa na židli vidět?

Důležité jsou moje ruce, stejně jako paže a ramena, hlava, oči, ústa. I moje nohy jsou důležité. Donesou mě od stolu k posteli, z kouta doprostřed haly, k oknům.

Zajímalo by mě, jak mám uzpůsobený povrch plic, jak je hustá síť mých cév, co se mnou udělá život v hale.

Je třeba tu prozkoumat nové prostředí. Tady je ještě všechno možné.

Lidé v továrně mají strach z vlka. Na dveřích haly najdu lístek s upozorněním: V areálu továrny byl spatřen vlk. Zvířata hledají potravu a nebojí se blízkosti člověka. Pokud vlka zahlédnete, prosíme vás, abyste tuto skutečnost neprodleně ohlásili.

Dosud jsem ještě žádného vlka neviděla.

Nepovolaným je do areálu vstup zakázán. Stojí to na cedulích. Je tam také napsáno: monitorováno kamerovým systémem. Pozemek má čtvercový půdorys a je oplocen. Na mnoha místech se pne po drátěném pletivu plevel. Pletivo je leckde i prohnuté. Jdu podél plotu a objevím tři místa, kde plot nedoléhá, takže bych se tudy mohla protáhnout.

Ptám se na vlka šéfa.

Kuchař zahlédl vlka u kontejnerů, jak se přehraboval ve zbytcích jídla, něco si bude muset vymyslet, říká, nemůžu nést zodpovědnost za to, že se po areálu potuluje vlk.

Ptám se šéfa, proč nenechá pozemek znovu oplotit, vyspravit díry.

To by přišlo moc draho, továrna už za žádnou investici nestojí.

A proč jste mě tedy zaměstnal?

Vy nejste investice, ale nutnost. Chci, aby všechno proběhlo náležitě, nechci si ke konci dovolit ještě nějaké chyby.

Udivuje mě, jakým tónem to říká, jako by si už sám nevěřil, jako by už dávno byl někde jinde.

Zeptám se kuchaře, jak ten vlk vypadal, jak byl velký, jak se díval nebo nedíval, jak se pohyboval.

Půjdu do kantýny, dám si třeba polévku a zeptám se kuchaře, jak reagoval, jestli ho vlk vylekal, jestli měl strach, jestli se nemohl pohnout, kdo z nich se pohnul dřív, kuchař nebo vlk, kterým směrem vlk zmizel, jestli se ohlédl, jestli to kuchař viděl. Na to všechno se ho budu vyptávat a vyškrábu talíř až do dna.

K viditelným hranicím patří hranice lesa, hranice mezi souší a vodou, mezi světlem a stínem, stěny mé haly a oplocení továrny. Tyto hranice lze snadno rozpoznat. Ostatní ne.

V patře pod mou halou se nachází kamerová místnost. Často tu sedím a střídavě sleduji čtyři monitory. Zřídka vidím někoho ze zaměstnanců opouštět areál nebo do něj vstupovat; pěšky, na kole nebo autem. Zřídka vidím vyjíždět nebo přijíždět nákladní auta.

Od té doby, co vím, že se po areálu potuluje vlk, vidím často přes monitor přeběhnout kočku. Někdy pohyblivý obraz ustrne, protože se na něm nic nehýbe, protože vjezd, výjezd, hlavní prostranství a hlavní vchod zůstávají beze změny. Jedinými viditelnými změnami jsou světlo, které se rozjasňuje či tmavne, a stíny, které zvolna putují po vybetonované ploše.

Často sedím v kamerové místnosti a čtu si. To pak sleduji monitory jen koutkem oka.

Někdy mi přijde, že uprostřed věty zahlédnu pohyb. Vlk, bleskne mi hlavou, ale než odtrhnu oči od řádek a pohled upřu na obrazovku, stín je pryč.

Noční služba je rozdělená do dvou směn, od 17:00 do 24:00 hodin a od 00:00 do 07:00 hodin. Druhý hlídač se jmenuje Clemens. Střídáme se šest dní v týdnu. V neděli nikdo nepracuje. V neděli je neděle, říká šéf. To platí i pro zloděje, jsou na to statistiky.

A jak je to v neděli s vlky, ptám se šéfa.

To je nevyřešený problém.

Jak si směny rozdělíme, nechává šéf na nás. Tak jsme se dohodli, že se o první a druhou směnu budeme střídat po týdnech, jak už to dělal Clemens s mou předchůdkyní.

Clemens bydlí ve městě. Do továrny dojíždí na kole.

Blaho továrny je mi lhostejné. Zajímá mě jen vlk. Nebude to trvat dlouho, už jen pár měsíců, než vypnou stroje, zastaví výrobu. Kdysi se tu vyráběly dvoudílné krabice, krabice s uchem, poštovní obálky, dárkové krabičky, kartonové krabice, archivní boxy, dopravní, prodejní a dárkové obaly jakéhokoli tvaru a velikosti, z vlnité, pevné, tvrdé, kompaktní nebo šedé lepenky. Nyní se výroba omezuje na skládací kartony.

Na obrazovce se blíží Clemens na kole. Čepici má naraženou hluboko do čela. Uprostřed obrazu pozvedne krátce ruku na pozdrav, pak zahne doprava a zmizí ze zorného pole.

Dveře do kamerové místnosti rozevře zešíroka, až bouchnou o zeď.

Viděla jsi vlka? Sundá si čepici a usedne vedle mě před monitory.

Po vlku ani památky, odpovím a v jeho černých vlasech si všimnu ojedinělých šedin.

A jinak něco?

Tak se mě ptá každou noc a já každou noc odpovídám:

Ne, nic.

Nebo mu mám snad vyprávět, že jsem viděla myš, jak zmizela pod vysokozdvížným vozíkem, že houkala sova nebo nějaký jiný pták, že nebyl vidět měsíc, vzduch že byl chladný a zapáchal bažinou, i když poblíž žádná bažina není, že jsem se bavila stínohrou vlastních rukou a promítala si na stěnu zvířátka, i vlka?

Tak jo. Dobrou noc.

Vstanu a dvakrát bouchnu dlaní o stůl. Obrazy na monitorech se lehce zachvějí.

Ještě zahlédnu, jak si mne oči, pak kolem něj projdu, vyjdu ze dveří a nahoru o patro výš a vcházím do své haly. U malého umyvadla si vyčistím zuby a opláchnu obličej, pak ulehnu do postele. Postel se nachází přesně nad místem, kde teď sedí Clemens.

Stůl a židle, co jsou teď v hale, jsem našla před skladištěm, postel mi sehnal Clemens. Přinesla jsem si s sebou jen pár kousků oblečení, fotoaparát a Všeobecný univerzální lexikon, který je velice důležitý. Neustále do něj zapisuji nová hesla nebo stávající záznamy rozvádím. Včera jsem vedle slova HRANICE mrňavým písmem doplnila:

Stěny mé haly, plot továrny.

TOVÁRNA: Nejsem tu kvůli továrně. Jsem tady, protože se tu dá objevovat nové prostředí.

Zvykla jsem si na život v obdélníku. Kdyby mi někdo řekl, že svět je pravoúhlý, klidně bych tomu věřila. Ale spíš si myslím, že svět je svět a můj obdélník je můj obdélník.

Halu bych neměnila. Ani za jednopokojový byt naproti velkému nákupnímu středisku, jehož neonový nápis nořil můj pokoj do modravého světla. Ani za přízemní byt s přístupem do zahrady, kde stála zeď, na níž se v létě slunily ještěrky, a já jsem uvažovala, jestli je to všechno, tyhle kmitavé pohyby a strnulé pohledy, jestli ještěrky dovedou ještě něco jiného, jestli se třeba, když se nedívám, nezbarvují nebo neskáčou metr vysoko. Ani práci noční hlídačky bych neměnila za svou dřívější práci v knihovně. I když si obě zaměstnání jsou v leccem podobná. V knihovně jsem vyhledávala a snášela objednané knihy. V továrně hledám vlka. V knihovně, stejně jako při práci noční hlídačky, je denní světlo vzácné. Požadované knihy často chyběly, a také v továrně leccos chybí: počínaje zaměstnanci, které vídám je zřídka, až po vlka, který chybí docela.

A přesto si myslím, že to čekání na vlka může být celkově zajímavější než vyhledávání a snášení objednaných knih.

Často vidím šéfa, jak se svěšenými rameny přechází po areálu. Zajímalo by mě, jestli na továrně tak lpí, jestli ho rmoutí, že budou továrnu zavírat, jestli se snažil nebo stále ještě snaží uzavření zabránit.

Továrna se už moc neudrzuje. Plevel prorůstá trhlinami v betonu a nikdo ho nevytrhává. Vlivem počasí jsou vnější zdi porostlé mechem a v halách se drolí omítka. Čas vrývá do stěn jemné praskliny, dělicí příčky v oknech jsou pokryté rží a určitě rezaví dál.

Noční hlídači tu nejsou třeba. Nevím, kdo by odtud měl co odnášet. Není tu co vzít. Více než lepenku by tu zloděj stejně nenašel.

Zajímalo by mě, proč mě šéf zaměstnal, jestli mu jde opravdu o továrnu, nebo jestli mě tu nechává bydlet z jiných důvodů. Zřejmě jsme s Clemensem pro šéfa něčím jako útěchou; dokud tu obcházejí noční hlídači, dá se ještě jeho továrně říkat továrna.

Jsem ráda za vlka. Vlk snad mému konání dodává význam.

VLK: Vlk je možný.

PLOT: Existují mnohem vyšší ploty, existují ploty bez děr.